

Voorjaar 2022

Natuurplatform

Helmond

Uitgave van de samenwerkende groenverenigingen

Editie voorjaar 2022

Het is weer voorjaar!

Kies voor de kracht van groen

Groen geeft kracht aan mens,
maatschappij en milieu.

Dat is al meer dan 75 jaar de visie én expertise van Du Pré. We werken praktisch en professioneel aan advies, aanleg en onderhoud van groenprojecten bij bedrijven, overheid en instellingen. Duurzaam en innovatief, full service én persoonlijk: dat is onze kracht.

Kasteeltuin Helmond

Du Pré Groenprojecten streeft naar een goede relatie met natuurorganisaties in Helmond. Het project **Heel Helmond Bloeit** biedt hiertoe een geweldige kans! Want ook bij Du Pré staat het streven naar verbetering van de biodiversiteit hoog in het vaandel, evenals bewustwording dat groen en goede zorg rond groen bij iedereen bevorderd moet worden. Samenwerking is daarbij het toverwoord. Samen met gemeente Helmond, IVN, Groei&Bloeit, KNNV, Imkersvereniging, Buurttuin Brandevoort, Natuurtuin De Robbert en Landschapspark Kloostereind wil Du Pré Groenprojecten Helmondse wegbermen en slootkanten helpen verbeteren en verfraaien. Want groen moet iedereen doen!

Advies
Aanleg
Onderhoud
MVO vergroten

Du Pré

Groenprojecten

0492 - 523 330

www.dupre-groenprojecten.nl

Voorwoord

Eindelijk weer los!

Terug kijken heeft vaak geen zin; het verleden is geschiedenis. Daar kun je van leren maar de uitdaging ligt toch echt naar voren: de toekomst in! Dus hier geen gemakker over corona en alle beperkingen die ons ruim twee jaar dwongen tot grote beperkingen. We kijken vooruit, we mogen weer en dat komt op een goed moment met een nieuwe lente en met natuurorganisaties die weer staan te popelen met hun activiteitenprogramma's.

Dit Magazine biedt dan ook weer veel lezenswaardige informatie voor een breed publiek. Eerst even wat bestuurlijke input. Ik mag om te beginnen de Wilbeheerseenheid (WBE) De Helm welkom heten als aangesloten nieuw lid van het Natuurplatform Helmond. Voor diverse lezers misschien een merkwaardige nieuwe loot aan onze boom van natuurorganisaties. Maar verderop in dit blad stellen zij zichzelf nader voor en heel erg overtuigend! We zullen nog vaak van ze horen. Welkom en succes!

Naar de inhoud nu: een toevallig contact met de directie van de Bosgroep-Zuid leverde een afspraak op om eens samen te praten over het doel en de werkwijze van dit deskundig adviesbureau waar heel veel natuureigenaren bij zijn aangesloten. Hier onder ook onze gemeente Helmond. Boeiend om te horen hoe zij adviezen verstrekken over de juiste manieren van bosbeheer, waaronder verjonging en vitalisering van onze bossen. Daarnaast ook plannen voor meer variëteit in het bos, goed voor de biodiversiteit. De Pizzatuin in Brandevoort die vorige maand werd geopend, is een nieuwe uitdaging in het streven naar duurzaamheid en gezonde voeding. Als je het aantal helpende en ondersteunende instanties ziet, mag dit bij voorbaat een succesvol initiatief heten. Tot slot onze natuurwethouder Erik de Vries aan het woord. Een afscheidsgroet met een pas op de plaats voor ons natuurbeleid? Of even diep ademhalen gevolgd door een ferme duik de toekomst in met weer nieuwe noodzakelijke plannen en initiatieven voor een groen Helmond? Het is nog even afwachten. In ieder geval geldt ook hier dat de toekomst van Helmonds groen vóór ons ligt en dat het niet voldoende is om achterom te kijken; altijd vooruit!

Veel leesplezier gewenst en wie weet....tot ziens in de Helmondse natuur.

Ad Adriaans

Voorzitter NPH

4	IVN Helmond bestaat 40 jaar!
8	Groei & Bloei 150 jaar
10	Pizzatuin geopend in Brandevoort
12	Tulpen uit Amsterdam
15	Nieuw lid Natuurplatform Helmond: Wildbeheerseenheid "De Helm"
18	Wethouder De Vries: "Mooie dingen bereikt voor de natuur in Helmond"
20	De kracht van vrijwilligerswerk: Jan van Bommel
21	Faunabeheer Golfbaan De Gulbergen; natuur en recreatie in balans

COVERFOTO:

Marij Smeets

REDACTIE:

Jan van Bommel
Karin de Vos
Jelle Everhardus
Kim van Goor
Ralf Fleuren

DRUKKER:

Editoo B.V. te Arnhem

REDACTIEADRES:

redactie@natuurplatformhelmond.nl

IVN Helmond bestaat 40 jaar!

“Om vier uur in de ochtend schuifelt in het nachtelijk duister een rij van zo’n 50 wandelaars over de zandpaden van de Strabrechtse Heide. Vanuit het dennenbos klinkt het mysterieuze ratelen van de nachtzwaluw. Het was de midzomernachtwandeling van juni 2019, een avontuurlijke maar zeker ook inspirerende natuuractiviteit.”

IVN-Helmond viert dit pas begonnen jaar haar 40-jarig bestaan. Verenigingsnestor Anne Regts en voorzitter Ad Adriaans kijken terug op mooie tijden bij het IVN en blikken ook alvast vooruit naar het jubileumprogramma dat klaar ligt voor een feestelijk 2022.

“Opgetogen haalt een meisje het schepnet boven water en kiept de vangst in een witte bak op de houten brug. Voorovergebogen boven de bak zoekt ze tussen de kikkervisjes en stekelbaarsjes naar een waterschorpioen. Een scene uit de jaarlijkse slootjesdag in natuurtuin de Robbert, waar tientallen kinderen uit de wijk naast de leden van Jeugd-IVN Helmond zich verbaasden over al die wonderlijke waterbeestjes.”

Anne Regts is al vanaf de oprichting in 1982 lid van deze natuurorganisatie. Hij heeft talloze cursussen gegeven en ontelbaar veel wandelingen als natuurgids begeleid. Hij vertelt dat zijn inspiratie voortkomt uit de dynamiek tussen vrijwilliger en deelnemers. “-Mijn enthousiasme enthousiasmeert anderen. Hun belangstelling en enthousiasme voedt mijn natuurbeleving.”

“De groep cursisten pluist in de bakjes met verschillende mossen. Onder de microscoop worden details bekeken en met determinatietabellen proberen ze de plantjes op naam te brengen. Het was tijdens een lesavond van de mossencursus in november van afgelopen jaar.”

Ad Adriaans, sinds een jaar of 10 trotse voorzitter van IVN-Helmond, legt verder uit: Natuur is belangrijk voor ons, mensen. We zijn in de achter ons liggende jaren de balans tussen mens en natuur steeds meer kwijtgeraakt. We zien om ons heen vooral beton, steen en asfalt en zonder dat te beseffen hebben we de natuur in onze leefomgeving steeds meer uitgebannen. Dat wil IVN weer veranderen: mens en natuur weer met elkaar in evenwicht brengen. Daarom ontwikkelt IVN allerlei natuuractiviteiten

Anne Regts (l) en Ad Adriaans

waarbij mensen onder deskundige leiding kunnen wandelen, werken, leren en daardoor de natuur in en rond Helmond beter beleven en waarderen.

“Met elk een takkenschuur snoeien kleinzoon en opa samen de twijgen uit de knotwilg. Samen met 25 andere vrijwilligers helpen ze op een zaterdagochtend in december mee om ruim 100 wilgen bij kasteel Croy te knotten.”

Natuureducatie

IVN, instituut voor natuureducatie, verbindt mens en natuur. De vereniging laat jong en oud beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur is. Dat doet ze met natuuractiviteiten, cursussen, projecten en campagnes. Zelf leren en doen staan altijd centraal. De landelijke vereniging heeft zo’n 160 plaatselijke afdelingen. In 1982 werd in Helmond ook zo’n afdeling opgericht. In die jaren had de gemeente Helmond al enkele keren een schoolgidsencursus georganiseerd. Ouders van basisschoolkinderen werden opgeleid als natuurrouder om natuurprojecten op scholen te begeleiden. Zo ontstond er behoefte aan een organisatie om die ouders te ondersteunen bij hun activiteiten. Op 6 januari 1982 kwam een kersvers bestuur voor de eerste maal bijeen en werd er meteen een ambitieus programma opgesteld voor verschillende natuuractiviteiten.

Midzomernachtwandeling

Dat eerste jaar werden er 7 lezingen en 10 publiekswandelingen georganiseerd. Ook werd gestart met de 2-jarige natuurgidsencursus. De groep natuurgidsen bij IVN-Helmond bestaat nog altijd en verzorgt continu en met grote regelmaat de meest bekende natuuractiviteit, de maandelijkse publiekswandeling op de eerste zondagmiddag van de maand.

IVN-Activiteiten

Anne Regts, gelouterd bestuurder en natuurgids licht toe: De kracht ontleent de vereniging aan de enthousiaste leden die georganiseerd zijn in verschillende werkgroepen zoals bomen, natuurfotografie, jeugd-IVN, lezingen en cursussen, natuurbeheer, natuurgidsen, planten, seniorenwandelingen en vogels. De werkgroepen zijn zelf verantwoordelijk voor de verschillende activiteiten. Die lijst van activiteiten is even lang als divers. De meest bekende zijn, naast de publiekswandelingen, de natuurwerkdagen, de lezingen en cursussen, deelname aan de jaarlijkse Natuurmarkt in de Warande en de diverse projecten door de leden van het Jeugd-IVN zoals zwerfafval opruimen. De lijst is nog veel langer en in het verleden opgestarte activiteiten moesten soms ook weer worden gestopt omdat er domweg te weinig mensen waren om te organiseren en uit te voeren. Een voorbeeld daarvan is de schoolgidsenwerkgroep, die aan de wieg stond van de oprichting van de vereniging. Jarenlang verzorgden de schoolgidsen natuuractiviteiten voor basisscholen. Door gebrek aan menskracht is die ondersteuning helaas enkele jaren geleden beëindigd.

Ad Adriaans: in deze tijd wordt het voor IVN steeds belangrijker om mensen zich bewust te laten worden van het belang van een gezonde leef- en werkomgeving, zeker in een stad. We zijn daarom ook steeds duidelijker partner van onze gemeente om dit te bevorderen. We zitten aan tafel bij de plannenmakers, we denken mee en geven zo goed mogelijk advies vanuit onze deskundigheid en we helpen waar mogelijk bij de uitvoering. Voorbeelden daarvan zijn De Groene Punt ten zuiden van Helmond en Het Gulden Land in het Noorden. Het adoptieplan Stiphoutse Vennen mag in dit rijtje zeker genoemd worden. En ook zijn we betrokken bij publieksacties van onze gemeente zoals de actie Steenbreek, waarbij wijkbewoners hun stoepstenen kunnen omruilen tegen groene planten. Want als we onze stad leefbaar en béleefbaar willen houden, dan moeten we echt terug naar het evenwicht tussen mens en natuur, tussen wat we willen en wat er (on)mogelijk is!

Jubileumviering

Het 40-jarig bestaan wordt door het hele jaar uitbundig gevierd, waarbij heel veel activiteiten juist gericht zijn op deelname door

Waterscheppen

Schedelquiz tijdens natuurmarkt

het publiek en waarover IVN-Helmond maandelijks zal informeren. Een eerste kleine aankondiging:

In februari wordt in samenwerking met de Openbare Bibliotheek een speciale jeugdactiviteit georganiseerd.

Onder begeleiding van leden van de fotografiewerkgroep kan worden geoefend met landschapsfotografie, macrofotografie en fotograferen met een smartphone.

Tijdens het jubileumweekend, 16 en 17 juli is er voor de jeugd een natuurspellencircuit en voor volwassenen een beekwandeling langs de Goorloop en een weggeefbibliotheek van natuurboeken. Ook wordt dan een receptie gehouden en een ledenbijeenkomst, waarbij een speciaal jubileumboekje het licht zal zien.

In juli is er ook een grote fototentoonstelling in de Cacaofabriek, waar werk van werkgroepleden en deelnemers aan de fotowedstrijd wordt getoond.

Het speciale jubileumboekje bevat o.a. beschrijvingen van de Helmondse natuurgebieden, wandelingen, fietstochten en mooie natuurmonumenten in en rond de stad. Echt een gebruiksbokje voor het publiek.

Anne en Ad: "Door alle seizoenen heen is er voortdurend wat te beleven, maar (helaas!!) wel binnen de restricties van de coronapandemie. Hou dus onze website www.ivn.nl/helmond in de gaten".

Onderstaande foto's los bijgevoegd, plaatsing naar oordeel van redactie bij de beschrijving van de in het artikel genoemde natuuractiviteiten of anderszins.

Alle foto's: IVN-Helmond.

Wilgen knotten bij kasteel Croy

Najaar en winterperiode voor imkers

Deze periode van het jaar zijn de bijen overwegend in de kast en begeven zich alleen bij goede weersomstandigheden (meer dan 15 gr en niet te veel wind) buiten de kast. Overigens is er in deze periode voor de bijen weinig te halen vanwege beperkte bloei van planten en dus geen stuifmeel en/of nectar. In het vroege voorjaarsdag komen de bijen soms uit de kast om zich te ontlasten van hun in de winter ingehouden winterpoep.

Voor de imker is er, buiten het nu en dan monitoren van de volken, in deze rustperiode niet zo erg veel werk in de bijen. De monitoring vindt hoofdzakelijk plaats door het beoordelen van de bodemplank.

Deze tijd gebruikt de imker om de bijenwas uit oude vervuilde ramen te smelten en schoon te maken door de vervuilde was eerst te smelten en dan heel langzaam af te laten koelen waardoor verontreinigingen naar de bodem zakken.

(Zie foto 1 oud raam met vieze cellen)

De verontreinig kan na het stollen van de bijenwas worden afgeschraapt van het resterende blok was. Indien de was nog niet schoon is herhaald de imker het proces van opwarmen en afkoelen een aantal keer tot de blokken was volledig schoon zijn. *(Zie foto 2 blok schone bijenwas)*

Bijenwas is een vette stof die door honingbijen wordt geproduceerd uit was van de klieren aan de onderzijde van het lichaam en waaruit zij de wanden maken van de cellen die zich in het nest in de raten bevinden. De koningin legt hierin eitjes, jong bijenbroed wordt hierin opgekweekt en de honing en stuifmeel worden hierin opgeslagen. Bijenwas is een stevige substantie welke tussen de 62 en 65 °C smelt.

Bijenwas gebruikt men onder andere voor met maken van kaarsen, boenwas en door de imker voor het maken van zogenaamde startraat. Op dit startraat of kunstraat genoemd, waarop het patroon van zeshoekige cellen zijn voorgeprint, bouwen de huisbijen weer nieuwe cellen. Dit voorgedrukt patroon versnelt het proces voor de bijen om de raten uit te bouwen.

De vervaardiging van dit startraat vindt in februari en maart plaats in ons verenigingsgebouw "De Bijenhal" Kluis 1 in de Warande, waar omheen ook de jaarlijkse natuurmarkt plaatsvindt.

Voor het persen van de startraat is binnen de imkervereniging een groepje van 7 tot 9 aangesloten imkers actief op dinsdag ochtend, dinsdagmiddag en zaterdagmorgen die in totaal ongeveer 100 kg was omvormen tot startraat. Alle bij de vereniging aangesloten imkers kunnen hun schone bijenwas aanleveren bij de bijenhal en na enkele weken de plaatjes startraat afhalen tegen een zeer geringe vergoeding.

Als eerste worden de blokken schone bijenwas gesmolten in een wassmelter en tot 60-70 graden opgewarmd waardoor de was vloeibaar wordt. *(Zie foto's 3 waspers en 4 uitgieten gesmolten was).*

Als de was voldoende vloeibaar is geworden, schept men de was uit de smelter en giet deze over een kunststof plaat waarop het patroon van de cellen is aangebracht. Na het sluiten van de bovenplaat wacht men even tot de was is gestold. De wassmelter wordt constant door water gekoeld zodat de was stolt en de startraat er als plaatje kan worden uitgenomen. *(Zie foto 6 uitnemen plaatje uit pers).*

Van de plaatjes startraat worden stapeltjes van ongeveer 30 vellen gestapeld. Deze pakketjes worden ingepakt, zodat de was niet uitdroogt, waardoor deze bros zal worden. Er worden twee afmetingen plaatjes startraat gemaakt; groot formaat voor de broedkamer ramen en kleiner formaat voor de honingkamer ramen. *(Zie foto 7 uitsnijden op gewenst formaat en Foto 8 startraat in twee formaten)*

De plaatjes startraat worden door de imker in de lege ramen opgenomen door de daarin aanwezige draad door middel van een gelijkrichter te verwarmen waardoor het plaatje oppervlakkig smelt en zich gefixeerd in het raam.

(Zie foto 9 door bijen uitgebouwd raat.) Op de plaatjes startraat met voorgedrukte zeshoekig cellenpatroon bouwen de werksters cellen uit tot de gewenste dikte, zodat de koningin hierin haar eitjes kan afzetten (zie witte stipjes onder in de cel). *(Zie foto 10 Detail uitgebouwd raat.)*

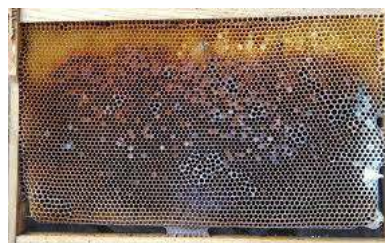

Foto 1 oud raam met vieze cellen

Foto 2 blok schone bijenwas.

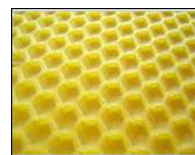

Foto 3 plaatje wasraat

Foto 3 waspers

Foto 4 uitgieten gesmolten was

Foto 5 plaatje nieuwe waspers

Foto 6 uitnemen plaatje uit pers.

Foto7 uitsnijden op gewenst formaat

Foto 8 startraat in twee formaten

Voorjaar 2022
Foto 9 door bijen uitgebouwd raat.

Foto 10 Detail uitgebouwd raat.

Groei & Bloei 150 jaar!

De Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde (KMTP), vereniging Groei & Bloei bestaat dit jaar 150 jaar.

Anderhalve eeuw geleden vond de oprichtingsvergadering plaats. In december 1872 riep D. J. Coster, arts en apotheker uit Amsterdam én hoofdredacteur van een tijdschrift 'De gids in het Plantenrijk, Tijdschrift voor Tuinbouw en Plantkunde', sympathisanten op om een heuse vereniging te vormen voor tuinen en tuinieren.

In de loop der jaren werden in heel Nederland en Vlaanderen lokale afdelingen opgericht, waaronder in 1899 Groei & Bloei Helmond e.o. Een klein sommetje leert ons dat wij in 2024 het 125-jarig jubileum zullen vieren.

Oorspronkelijk stond de KMTP/Groei & Bloei voor het bevorderen van kennis van en het vergroten van de belangstelling voor het leefmilieu en de flora in het algemeen. De vereniging beoogde een platform te zijn voor de uitwisseling van nationale en internationale kennis van en ervaring met de verzorging van bloemen, planten, bomen, groente en fruit. Vandaar dat de KMTP/ Groei & Bloei overal in het land tuinbouwscholen heeft opgericht. Ook bevorderde de vereniging de sierteelt o.a. door het organiseren van grote bloemententoonstellingen, waaruit b.v. de Keukenhof is ontstaan.

Nu 150 jaar later staat er een mooie tuinvereniging met 125 afdelingen, 27.000 leden en een eigen tijdschrift. De vereniging richt zich op de tuin- en plantenliefhebber en daarbij staat de oorspronkelijke doelstelling, het delen van plantenkennis, nog steeds overeind. Die 125 afdelingen, verspreid over Nederland en Vlaanderen, vormen het hart van de vereniging. Zij ontplooiën activiteiten waarmee ze de 27.000 leden daadwerkelijk ondersteunen bij het uitoefenen van hun groene hobby. Een hobby die, gelet op de toenemende verstening van onze steden en dorpen, steeds belangrijker wordt.

De vereniging gold en geldt nog steeds als autoriteit op het gebied van planten en tuinen. Naast het feit dat wij een vereniging zijn geeft Groei & Bloei, zoals gezegd, ook een tijdschrift uit onder dezelfde naam voor leden en niet-leden. Er zijn in Nederland meer tuinverenigingen en meer mooie tuintijdschriften maar de grote kracht van Groei & Bloei is juist de combinatie van de twee.

In de loop van de afgelopen jaren heeft Groei & Bloei een aantal grote evenementen op touw gezet waaronder:

1. De jaarlijks terugkerende Nationale Tuinweek met telkens een ander thema. Dit jaar wordt de Nationale Tuinweek gehouden van 11 t/m 19 juni met als thema de stads- en balkontuin. In deze week vindt ook altijd de Nationale Open Tuinendag plaats.
2. De jaarlijkse actie 'Tegel eruit, plant erin' die inmiddels door diverse andere verenigingen is overgenomen.
3. Het jaarlijkse groenfestival Gardenista dat dit jaar plaatsvindt van 25 t/m 29 mei in Laag Zuthem.
4. NKB, het Nederlands Kampioenschap Bloemschikken en het ZNKB, Zuid-Nederlands Kampioenschap bloemschikken.

Groei & Bloei speelt als vereniging ook altijd in op de actualiteit en is zeer betrokken bij onderwerpen als klimaatverandering en de gevolgen daarvan. Om het grote probleem van de verstening tegen te gaan en Nederland verder te vergroenen werkt de vereniging samen met o.a. IVN, Vogelbescherming Nederland, KNNV, VHG, Operatie Steenbreek etc.

In het kader van 150 jaar Groei & Bloei worden er gedurende het hele jaar allerlei activiteiten georganiseerd, kijk hiervoor op www.groei.nl

GROEI 150 JAAR BLOEI
alles over tuinen en tuinieren

Waterscheppen in Natuurtuin “De Robbert”

De natuurtuin is gelegen aan de Kemenadelaan in Helmond. De tuin geeft een mooie indruk van wat het beekdal de Aa zoal te bieden heeft. Omdat dit stuk grond is omgeven door een natuurlijke afrastering is het niet toegankelijk voor onze trouwe huisvriend de hond. Honden zorgen namelijk voor onrust voor andere dieren. Mensen zijn zich daar vaak niet van bewust. Belangrijk is dus dat de tuin de rust biedt die andere dieren nodig hebben. En wat er zoal leeft is te lezen op de site van de Natuurtuin. (<https://www.derobbert.nl/>) Elke week worden er weer ontdekkingen gedaan. Spannend!

In de tuin liggen ook enkele waterpartijen. Door de rust en het zuivere water kunnen vele soorten waterbeestjes zich hier ontwikkelen. Die kennis en die diversiteit willen de beheerders niet voor zichzelf houden. Schoolkinderen kunnen in de maanden mei en juni (onder leiding van de school) komen waterscheppen om vervolgens de geschepte waterdierpjes goed te bekijken en te

voorzien van de namen die bij de diertjes horen. Enkele vrijwilligers zorgen voor het geheel. Om hiervoor in aanmerking te komen kan de school een verzoek indienen via de website natuurtuin De Robbert Helmond. Samen met een bevestiging van een afspraak per mail krijgen de leerkrachten ook een power point presentatie mee gestuurd. Deze kan vooraf aan het waterscheppen getoond worden in de klas. Om de kwaliteit van het natuurgebied te behouden, willen de beheerders niet langer dan twee maanden laten waterscheppen. Om daarna de beestjes dus weer de rust te geven die ze nodig hebben. Naast het waterscheppen worden de kinderen ook rondgeleid door de mooie tuin. Al met al een aanrader om kinderen wat natuurkennis bij te brengen. Kinderen die graag zelf eens een keer willen komen kijken, helpen of waterscheppen in de tuin, kunnen terecht op zaterdagen van 9.00 tot 12.00 uur. Op de website vind je het adres. Kom maar gewoon en meld je dan even bij een van de vrijwilligers. Die vrijwilligers vinden het fijn je te ontvangen!

Waterschorpioen

Stafwants

Schaatsenrijder

Pizzatuin geopend in Brandevoort

Op vrijdag 11 maart 2022 is de Pizzatuin geopend in Brandevoort. Dit is een nieuw initiatief van Stichting Stadslandbouw Brandevoort bedoeld om duurzame en gezonde voeding en voedselproductie op een leuke manier aan de orde te stellen. Wethouder Cathalijne Dortmans opende de tuin met de woorden: "De pizzatuin past goed bij de duurzame en sociale doelen van de nieuwe slimme wijk Brainport Smart District". De pizzatuin heeft een actieve groep van 15 tot 20 vrijwilligers die met plezier en smaak samenwerken aan dit groene initiatief.

Wat is de duurzaamste, gezondste én lekkerste pizza ter wereld? Stichting Stadslandbouw Brandevoort gaat de uitdaging aan om de duurzaamste, gezondste en lekkerste pizza ter wereld te ontwikkelen. Met als doel om duurzaamheid en gezondheid voor iedereen op een leuke manier onder de aandacht te brengen.

Zo'n 25 vrijwilligers waren op 11 maart aanwezig om de pizzatuin aan te leggen en de eerste pizza's te proeven.

De eerste pizza gebakken in de pizzatuin

We gaan samen met wijkbewoners, scholen en bedrijven de ingrediënten voor verse pizza's verbouwen én dan later dit jaar bakken én opeten in de tuin van Stichting Stadslandbouw Brandevoort. Iedereen houdt van pizza's en de ingrediënten voor pizza's kunnen we zelf verbouwen.

De pizzatuin laat mensen dus op een smakelijke manier aan de slag gaan met duurzaamheid en gezondheid.

De pizzatuin is een samenwerking tussen verschillende Helmondse betrokkenen: Lovestock helpt met het verbouwen van de ingrediënten en maakt bijvoorbeeld potjes pizzasaus. Gezond Helmond en Je Leefstijl als Medicijn doen mee om een zo gezond mogelijke Pizza te maken én om de gezondheidseffecten van samen werken in de pizzatuin. Studenten van Yuverta Voeding en Leefstijl helpen mee in de pizzatuin en doen projecten die te maken hebben met gezonde en duurzame voeding en leefstijl. Andere partners zijn: Wijkraad Brandevoort, DELA Fonds, Oranje fonds, Fontys Hogescholen, Opjeplaats, Dupré groenprojecten, Carolus Borromeus college.

Meer informatie over de pizzatuin, pizzaworkshops of je aanmelden als vrijwilliger?

www.stadslandbouwbrandevoort.nl/pizzatuin

Stichting Lovestock maakt pizzasaus van tomaten en kruiden die anders weggegooid zouden worden.

Kringloop winkel Helmond

Waar wij voor staan

Afvalstroom beperken

Dit doen we door het opzetten van activiteiten die product- en materiaal hergebruik stimuleren.

Creëren van werkgelegenheid

Wij willen iedereen de kans bieden op werkgelegenheid, werker-
varing en leerplaatsen. Dit vooral voor de mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Hanteren van lage prijzen

Wij zorgen voor de laagste prijzen zodat iedereen kan genieten van onze prachtige producten!

Tulpen uit Amsterdam.....

Wie kent dit liedje niet uit de vijftiger jaren van de vorige eeuw. O.a. gezongen door Herman Emmink. Even een klein weetje: het liedje is in 1956 gecomponeerd door de Duitse schlagercomponist Ralf Arnie en is oorspronkelijk ook in het Duits geschreven!

Maar we weten allemaal wel dat de tulp natuurlijk niet uit Amsterdam komt. De wetenschappelijke naam *Tulipa* is afgeleid van het Perzische woord “doelband” wat tulband betekent. Ottomaanse sultans droegen een tulp op hun tulband als symbool. De tulp komt van oorsprong voor in een gebied dat zich uitstrekt van het Iberisch schiereiland via Noord-Afrika, Griekenland, de Balkan, Turkije, het Midden-Oosten, Oekraïne, Zuid-Siberië, Centraal-Azië en het noordwesten van China. De bergketens van Centraal-Azië herbergen de grootste diversiteit.

Symboliek

Er is ook veel symboliek rondom de tulp in de landen van herkomst. Zo stond de bloem in het zesde-eeuwse Iran synoniem voor perfectie en eeuwigheid. Het belangrijkste sprookje dat geassocieerd wordt met de tulp is de legende van Farhad en Shirin. In die tijd in Iran was er eens een prins genaamd Farhad. Hij werd verliefd op een knappe jonge vrouw met de naam Shirin. Hij uitte zijn liefde voor haar door vele heldhaftige daden en hield zo oneindig veel van haar dat toen hem, ten onrechte, werd verteld dat Shirin plotseling was overleden, hij ten einde raad zichzelf doodde met een bijl. Het verhaal wil dat op elke plek waar een druppel van zijn bloed de aarde raakte een bloedrode tulp ontsprong als

symbool van zijn perfecte en eeuwige liefde. Deze legende wordt in de loop der eeuwen in verschillende versies in de diverse landen van oorsprong verteld.

Hoe is de tulp naar Nederland gekomen?

Ogier Ghislain de Busbecq (1522-1592), Vlaams humanist en gezant van de Duitse keizer Ferdinand de Eerste was werkzaam in Constantinopel en zag daar o.a. hyacinten en tulpen bloeien. Hij stuurde bollen en zaden naar Antwerpen en Wenen. In Wenen had de Vlaamse kruidkundige Carolus Clusius de medicinale tuin opgericht. Hij ontving de bollen en zaden en nam ze later ook mee naar de hortus botanicus van de Leidse universiteit. Daar werd hij in 1593 benoemd tot honorair hoogleraar in de botanie. Clusius voerde veel planten in Nederland in zoals de jasmijn, de

Gekweekte tulpen

De tulp is een geslacht van eenzaadlobbige planten uit de liliaceae-familie, ze hebben koude nachten, een koude winter en een droge zomer nodig om te kunnen groeien. Het overgrote deel van de gekweekte vorm van de tulp stamt af van *Tulipa gesneriana*. De enige in het wild voorkomende vorm in Nederland is de bostulp (*Tulipa Sylvestris*) (vanaf de 19e eeuw). Deze bostulpen, ook wel wilde tulpen genoemd, hoeven niet te worden gerooid, komen jaar na jaar weer op en breiden zich ook uit. Andere voordelen van deze tulpen zijn: vroege bloei, laagblijvend en goed bestand tegen weer en wind. Ze kunnen ook goed in een pot maar zet ze dan 's zomers droog weg onder een afdak of in een schuur. Enkele voorbeelden van botanische tulpen zijn: *Tulipa tarda* en *T. turkestanica* (beide wit met geel). *Tulipa humilis* "Persian Pearl" is paars. *Tulipa bakeri* 'Lilac Wonder', *Tulipa clusiana* 'Cynthia' rood/gele bloemen, *Tulipa Fosteriana* en *Tulipa Greigii* zijn er in diverse kleuren. Geef zodra de neuzen boven de grond komen en na de bloei wat organische mest. Veel succes met deze prachtige sterke bloemen.

Bronvermelding: Compendium van Rituele Planten in Europa van Marcel De Cleene - Marie Claire Lejeune. Wikipedia

paardenkastanje etc., maar dus ook de tulp. Het waren zijn experimenten met het kruisen van tulpen die de basis vormden voor de Nederlandse bollenindustrie.

Tulpomanie

Enkele decennia later (rond 1634) ontstond in de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden een ware hausse in de tulpenhandel, ook wel "tulpenmanie", "tulpengekte", of "bollengekte" genoemd. De bollen waren zo geliefd dat er exorbitante prijzen voor werden betaald. Een record was de verkoop van de beroemdste tulpenbol, de *Semper Augustus*, die in Haarlem voor 6000 gulden werd verkocht. Voor die prijs kon je in die tijd een grachtenhuis kopen....! Populair waren tulpen met levendige kleuren met strepen en vlammen op de bloembladen. Men wist toen nog niet dat een specifieke virusinfectie, een vorm van het mozaïekvirus, hiervan de oorzaak was. De verkoop van de bollen vond plaats tijdens de bloeiperiode in april en mei als de kopers de bloemen konden bekijken. Er werden echter ook bollen verkocht die nog maar net geplant waren en nog niet gebloeid hadden. Die werden dus op een later tijdstip geleverd en bleken vaak waardeloos, maar... al wel betaald. Aan deze speculatieve windhandel kwam een abrupt einde op dinsdag 3 februari 1637 toen de markt instortte. Wij zouden dat nu "Zwarte Dinsdag" noemen! Veel bollenspeculanten zaten volledig aan de grond.

Tulpen in Nederland.

Nederland staat wijd en zijd bekend om zijn gekweekte tulpen en is een van de belangrijkste exportlanden van tulpen en tulpenbollen. De jaarlijks terugkerende expositie in de Keukenhof (destijds opgestart door de Vereniging Groei & Bloei) trekt miljoenen toeristen van over de hele wereld. Wereldberoemd zijn ook de bollenvelden in Zuid-Holland en de West-Friese polders. Tegenwoordig vooral die in Flevoland. Met name in de Noordoostpolder. In Limmen is de hortus bulborum gevestigd, die de grootste genenbank ter wereld herbergt voor bolgewassen.

Schapen in Landschapspark Kloostereind

Afgelopen maand hebben we weer natuurles gekregen. Dit keer van schaapherders. Wat wil het geval? Via de familie Van Bree is er contact gekomen met een heus schaapherdersbedrijf dat schapen inzet om door heel oostelijk Brabant weiden af te laten grazen. Het betreft Kempische heideschapen. De kudde kwam op doortocht vanuit Vlierden over de Brouwhuissche Heide naar een perceel aan de Weyerbeemd. Een dag later werd de kudde door Harm van Bree, woonachtig aan de Peeleik en stage lopend bij het schapenbedrijf, in zijn eentje naar ons veld van 4 ha gebracht. Vooraf had het bedrijf het stuk land aan de Peeleik met flexibele omheining afgezet. Dat was zowel voor de veiligheid van de schapen (het hek werd onder stroom gezet en zou dus goed werken tegen eventuele wolven) als wel voor het behoud van onze houtsingels-in-opkomst. Het twee keer per jaar laten begrazen van de wei door de schapen zorgt voor een uitstekend schraal weiland

waar allerlei kruiden en bloemen het goed op doen. Zo wordt er gezorgd voor een boost in biodiversiteit en dat is precies waar we op uit zijn. Het onkruid wat in de wei staat en dat voor een deel weggevreten is, zorgt voor huisvesting van insecten. Vervolgens komen daar vogels op af.

De boomrasters die we onlangs om de fruitbomen gezet hebben, bleken niet geschikt te zijn. De betreffende schapen zijn veel te veel natuurschapen en die trekken zich niets aan van boomrasters. Ze zouden dan bovenlangs of onderlangs toch bij de jonge boompjes kunnen komen. Gedomesticeerde schapen zouden zich overigens wel aan onze regels gehouden hebben. Ondanks het feit dat het weer niet echt ideaal was, hebben we kunnen genieten van een mooi gezicht!

Ben Vogel
Vz Stichting Landschapspark Kloostereind

Nieuw lid Natuurplatform Helmond: Wildbeheereenheid “De Helm”

Wildbeheereenheid “De Helm” is sinds kort officieel aangesloten bij Natuurplatform Helmond. Hoog tijd voor een uitgebreidere introductie van de WBE en haar leden.

De leden van Wildbeheereenheid (WBE) “de Helm” zijn vrijwillige, lokale jagers/wildbeheerders die een grote kennis van het buitengebied van Helmond en de daarin levende flora en fauna hebben. Zij komen uit alle gelederen van de Helmondse bevolking en delen hun passie en betrokkenheid voor een duurzaam faunabeheer. Zij dragen zorg voor een redelijke wildstand en beheren populaties dieren om schade te voorkomen of bestrijden. Met grote regelmaat zijn onze leden in het veld om wild te observeren, te tellen en werkzaamheden aan het biotoop te verrichten.

Wat doet een WBE?

De WBE is door de overheid in de Wet Natuurbescherming aangewezen om uitvoering te geven aan het door de provincie vastgestelde faunabeheer, hetgeen is vastgelegd in een provinciaal FaunaBeheerPlan (FBP). De WBE is een vereniging van jagers in een bepaald gebied. In samenwerking met grondgebruikers, natuurbeherende organisaties en andere betrokkenen proberen zij te bevorderen dat een duurzaam beheer van populaties van in het wild levende dieren, bestrijding van schade en jacht correct wordt uitgevoerd. In Nederland zijn ca 300 WBE's actief. Het werkgebied van WBE de Helm beslaat zo'n 6000 hectare.

Onze leden

De leden van WBE de Helm, momenteel ca 40, zijn het gehele jaar door vrijwillig actief met het inventariseren van het aanwezige wild door middel van tellingen (waaronder landelijke trendtellingen), treden op bij aanrijdingen met wild (na melding via politie) en proberen deze te verminderen door ondermeer populatiebeheer van bijvoorbeeld reeën. Onze leden ondersteunen daarbij gemeentes, terreinbeherende organisaties, boeren en natuurorganisaties bij het voorkomen en bestrijden van overlast en schade door oa kraaien, duiven of vos en dieren die niet in de nederlandse natuur horen (exoten), maar ook het nemen van biodiversiteitsverhogende maatregelen als het inzaaien van kruidenmengsels. Ons driekoppige bestuur, bestaande uit penningmeester Piet Dekkers, Secretaris Steven Hendriks en voorzitter Christiaan van Daalen, zorgt voor de contacten met andere organisaties en evaluatie van het gevoerde beleid. Onderdeel daarvan is dat we ook onze waarnemingen in het veld delen om beleid en het natuurtoezicht te voeden.

Contact

Naast het wildbeheer organiseren we ook met enige regelmaat bijeenkomsten voor onze leden en zijn we aanwezig tijdens de natuurmarkt. We zoeken bewust meer aandacht voor de activiteiten van de WBE om meer kennis over faunabeheer te delen en aandacht te vragen voor het buitengebied. Benader ons gerust met vragen of opmerkingen. We komen graag in contact!

De Bosgroep Zuid Nederland

Twan van Alphen, adviseur voor de gemeente Helmond en Directeur Arno Neijts.

Groot Goor

De meeste natuurliefhebbers wandelen of fietsen graag door bosrijke gebieden. In het buitengebied van Helmond vinden we die verschillende zoals de Bakelse Bossen, de Stiphoutse Bossen, de Bundertjes en het Groot Goor. Niet iedereen vraagt zich daarbij af waarom het daar uitziet zoals het uitziet, waarom het nu misschien anders is dan voorheen. Er zijn echter ook natuurliefhebbers die al wandelend opmerken dat er “dingen” gebeuren in de natuur: heel zichtbaar is bijvoorbeeld werken in het bos zoals bomenkap of juist bosaanplant. Maar ook ziet men voorbeelden van wegwijnende bospercelen, door ziekte aangetaste bomen, afstervende bomen en op de grond liggende (resten van) bomen. Wie of wat zit daar achter? Van wie zijn de bossen eigenlijk en op welke manier regelen beseigenaren hun bosbeheer? Daar ging de redactie van dit Magazine eens achteraan en kwam aan tafel bij de Bosgroep Zuid Nederland, die kantoor houdt in Heeze. We spraken met directeur Arno Neijts en Twan van Alphen, adviseur voor de gemeente Helmond.

Ontstaan van de Bosgroep

Het was begin jaren '90 dat Staatsbosbeheer (SBB) een eind maakte aan haar taak om particuliere natuureigenaren en gemeenten met veel natuur te bedienen met beheers adviezen en onderhoudsplannen. Staatsbosbeheer moest zich voortaan alleen nog bezighouden met eigen natuurbezit. In de vrijvallende ruimte is de landelijke organisatie Bosgroepen ontstaan als coöperatieve bos- en natuuradvies organisatie met drie onderafdelingen waarvan Bosgroep Zuid-Nederland in onze regio actief is. De leden, momenteel ongeveer 483 zijn alle natuureigenaren als particulier, als gemeente of als collectief van eigenaren. Van de 73 gemeenten in hun totale werkgebied is twee derde aangesloten bij de Bosgroep Zuid. Men bedient vanuit Heeze de drie zuidelijke provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland met de meeste deelnemers in Brabant. Het zal duidelijk zijn dat het werk van de Bosgroep voorziet in een behoefte. Denk aan schaalgrootte bij inkoop van materialen, aanbesteding van onderhoudswerkzaamheden, aanvragen van subsidies. En natuurlijk levert de Bosgroep ook expertise op het gebied van natuurbeheer, strategische plannen, ruimtelijke ontwikkeling en samenwerking met andere instanties zoals Waterschappen, provinciebestuur en gemeenten.

Klimaatadaptatie en stikstofproblematiek

De Bosgroep wordt natuurlijk ook gevoed door “signalen” vanuit de natuur zelf. Wat daarbij de afgelopen decennia vooral in het oog springt is de stikstofproblematiek en de klimaatverandering. Beide serieus beïnvloedende factoren van een steeds ongezonder wordende natuur. De stikstofdepositie is overal in Brabant merkbaar. Veroorzakers zijn vooral het verkeer, de industrie en de agrarische activiteiten. Stikstof die neerslaat vanuit de lucht heeft een enorm verrijkend effect op de bodem waardoor de balans verstoord raakt tussen meer en minder nutriënten eisende planten. Wat je vooral op de heide ziet: sterk overheersende grasgroei, braamstruiken en andere planten die nu voorrang nemen op de groei van de oorspronkelijke begroeiing zoals heide. De klimaatverandering speelt zeker ook een rol. De droogte van afgelopen jaren heeft een sterk negatieve invloed op de vitaliteit van de bossen en vooral op onze regionale dekzandruggen. Oppervlakkig wortelende boomsoorten zijn massaal het loodje aan het leggen. Zie de fijnsparren die op grote schaal staan af te sterven of zelfs al verdwenen zijn uit de bossen. Ook de grove dennen hebben het moeilijk op de steeds verder uitdrogende zandbodems in de Brabantse bossen. Zelfs de loofbomen geven blijk van groeihinder: minder en kleiner blad in de kronen waardoor ze moeilijker in staat zijn om te “ademen” en hun eigen ecosysteem in stand te houden. De vitaliteit van onze bossen loopt ernstig gevaar en dus roept dit de vraag op: wat te doen?

Maatregelen

De Bosgroep adviseert om in ieder geval te beginnen met maatregelen die leiden tot minder en minder snelle waterafvoer. Sloten in natuurgebieden kun je vaak eenvoudigweg dempen of ondieper maken. Beken en grotere watergangen kun je weer meanderend maken in plaats van recht toe recht aan laten stromen. Hierdoor wordt water langer vastgehouden in de natuur. Dat betekent wel dat in extreem natte periodes we moeten accepteren dat natuurgebieden maar ook agrarische landerijen af en toe blank zullen staan en dat we te maken krijgen met mopperende boeren. Waar is de balans? Een andere maatregel kan zijn het afplaggen van grasoppervlaktes in de heidegebieden maar het effect daarvan zal tijdelijk zijn en dus noemen we dit liever symptoombestrijding. De werkelijke oorzaak laat zich veel moeilijker bestrijden omdat hierdoor onze economie direct wordt geraakt. Ook hier geldt: bewaak de balans. Of liever eerst:

bereik een goede balans! We kunnen de verdrogingsproblematiek niet los zien van een groter geheel aan bedreigingen. Verdroging staat niet op zichzelf. Terug naar het voorbeeld van de fijnsparren: doordat ze te weinig vocht op kunnen nemen verliezen ze langzaam maar zeker hun vitaliteit. Gevolg: ziektes en plagen krijgen kansen. In dit geval het schorskevertje de letterzetter, waartegen de boom zich steeds minder goed kan verweren met z'n harsproductie en dus tenslotte volledig ten prooi valt aan de overdadige vraat van dit beestje. Gevolg: de boom sterft en zal hoogstens nog enkele jaren als dood staketsel het bos (ont-) sieren. Hier leren we ook van: probeer de vaak nog monotone opbouw van boomsoorten te doorbreken waardoor het effect van plagen minder extreem wordt. Dus adviseert de Bosgroep om onze voormalige productiebossen (en dat zijn verreweg de meeste bossen in Brabant) om te vormen tot meer soortenrijk bos en durf ook loofhoutsoorten aan te planten. Met name de winterlinde is een kansrijke boomsoort. Zeker ook omdat deze effect heeft op verbetering van de strooisellagen op de bosbodems.

Bosbodems

De Bosgroep probeert ons ervan bewust te maken dat vooral de mens schuldig is aan al deze problemen en niet alleen in onze tijd met economische belangen en welvaartszucht voorop. Ook in vroeger tijden zijn dingen gebeurd waarvan we nu de nadelen ondervinden: door eeuwenlange uitputting van onze bodems door landbouw- en bosbouwactiviteiten zijn op de meeste plaatsen de bodems heel sterk verarmd: voedingsstoffen zijn verdwenen en mineralen zijn uitgespoeld. De grond is bezig "dood" te gaan met ook grote gevolgen voor het bodemleven (micro organismen). Herstel zal ingrijpende maatregelen vergen. Voor de natuurgebieden wordt sinds enige jaren geprobeerd verbetering te bereiken door het toedienen van mineralen. Dat wil zeggen steenmeel uitstrooien, of door helikopters laten deponeren waardoor met name calcium, kalium en magnesium de bodem weer in balans proberen te krijgen. Op effecten hiervan zullen we wel een aantal jaren moeten wachten.

Samenwerking

Bij de Bosgroep realiseert men zich terdege dat zij de grote problemen vanuit bosbouwkundig opzicht zelf niet voldoende kunnen tackelen met mooie beheerplannen. Er is meer nodig. Veel meer. Vooral deskundigheid op het gebied van ecologie. Men heeft dus de samenwerking omarmd met instanties als universiteiten (Wageningen University) expertteams en internationale organisaties. De Bosgroep-Zuid heeft ook een eigen expertteam samengesteld. Bundeling van krachten (biologie, economie, ecologie, waterhuishouding en klimaatexpertise) moeten ons uiteindelijk met vereende krachten uit de nood helpen. Daarnaast speelt de overheid natuurlijk ook een grote rol vanuit haar wetgevende macht. Maar... zoals we zien in ons land is politiek vaak een mijnenveld waarin heel vaak en heel lang gepolderd moet worden voordat er aanvaarde maatregelen kunnen worden uitgevoerd. Ondertussen zit men bij de Bosgroep niet stil en wordt er ambitieus gewerkt aan de doelstelling om onze natuurgebieden zo goed mogelijk vitaal te houden of te maken. Dat de bos- en natuureigenaar daar een grote rol in heeft, moge duidelijk zijn. De gemeente Helmond is in dit opzicht gelukkig een zeer positief ingestelde deelnemer die kiest voor een ambitieuze aanpak. Meer weten: zie het Meerjarenplan Bosbeheer 2020 – 2030 op de website van de gemeente Helmond.

Stiphoutse bossen

Groot Goor

Mooie dingen bereikt voor de natuur in Helmond

In 2018 begon ik aan mijn tweede periode als wethouder Stedelijk Beheer en Natuur. Dat is alweer vier jaar geleden. In dit stuk blik ik graag met u terug met een kleine greep uit alles wat we gedaan hebben om de natuur in en rond Helmond te versterken.

Burgemeester Geukerspark

Om de stad ook op hete zomerdagen leefbaar te houden is meer groen en water in het centrum belangrijk. Met de aanleg van het Burgemeester Geukerspark hebben we daarin een grote stap gezet. Een prachtige groene oase midden in ons centrum! Het park wordt sinds de opening in juni 2020 druk bezocht. Ik kom er regelmatig en er zijn altijd mensen aan het wandelen. Op mooie dagen spelen kinderen aan het water en wordt er gepicknickt op het gras. Er wordt nog gebouwd aan de Verhalenspeeltuin, het horecapaviljoen en appartementencomplex De Weef. Als die straks ook klaar zijn is het park helemaal af.

Natuurontwikkeling de Groene Punt

In 2018 spraken we af dat de Groene Punt aan de zuidkant van Helmond definitief een natuurgebied zou worden. Ik vind het belangrijk dat iedere Helmonder van dit mooie gebied kan genieten. Een rondje wandelen of fietsen moet dus mogelijk blijven. We zijn nu bezig met de uitvoering. Vorig jaar zijn de eerste delen aangeplant en ingezaaid. Het heeft natuurlijk even tijd nodig om te groeien, maar over een paar jaar kent u het gebied niet meer terug.

Natuurontwikkeling 't Gulden Land

Aan de noordzijde van de stad ontwikkelen we samen met de gemeente Laarbeek en Waterschap Aa en Maas 't Gulden Land. Dit gebied loopt van de Bundertjes door tot Aarle Rixtel. Het moet een plek worden waar natuur, water, cultuurhistorie en recreatie hand in hand gaan. Samen met omwonenden en belanghebbenden is een gebiedsvisie opgesteld die we de komende jaren uitvoeren. Natuurontwikkeling en herstel van de Aa zijn belangrijke pijlers. Ook voor dit gebied geldt dat het toegankelijk moet blijven voor wandelaars en fietsers. Daarom komt er een netwerk van (wandel)paden.

Terugbrengen van de Aa

Het riviertje de Aa loopt als een rode – of liever: blauwe – draad door alle projecten die ik hierboven genoemd heb. Van oudsher liep de Aa dwars door Helmond: van de Groene Punt in het zuiden via het centrum naar 't Gulden Land in het noorden. In de loop van de tijd groeide de stad en verdween de Aa uit beeld; ze ging letterlijk ondergronds. Inmiddels kijken we heel anders naar het belang van water in de stad. Water zorgt voor verkoeling op hete zomerdagen en de bedding kan regenwater opvangen na een hoosbui. In het Burgemeester Geukerspark hebben we het eerste deel van de Aa boven de grond gehaald. Dit jaar wordt het Watertorenpark aangelegd waar de Aa weer bovengronds komt. Ook op Suytkade zien we de Aa op steeds meer plekken terug. Een mooie ontwikkeling die we de komende jaren voortzetten.

Wethouder Erik de Vries

Tiny Forests

In nauwe samenwerking met IVN hebben we de afgelopen periode twee Tiny Forests, ofwel minibosjes, in Helmond gerealiseerd. In Helmond West bij de speeltuin en in Brouwhuis bij kindcentrum De Stroom. De bosjes liggen altijd in de buurt van een school en zijn zo groot als een tennisveld. Ze zijn een prachtig middel om kinderen meer bij de natuur te betrekken. Ze hebben een buitenklaslokaal waar kinderen les krijgen over de natuur en de kinderen helpen ook bij het onderhoud. Belangrijk, want jong geleerd is oud gedaan!

Operatie Steenbreek

We zien het klimaat veranderen. De hete, droge zomers van de afgelopen jaren en de bijbehorende hoosbuien zitten nog vers in ons geheugen. Landelijk en wereldwijd worden maatregelen genomen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Dat is een zaak van lange adem en we weten nog niet in hoeverre we daarin slagen. Dus is het ook belangrijk dat we ons aanpassen aan de veranderende omstandigheden. Dat vraagt om bewustwording bij inwoners: wat kan ik zelf doen? Nou, de tuin vergroenen bijvoorbeeld. Operatie Steenbreek helpt daarbij. Mensen kunnen gratis tegels uit hun tuin inleveren en krijgen er potgrond en plantjes voor terug. We organiseren dat twee keer per jaar en steeds in andere wijken. Onlangs was de derde editie en ik word elke keer weer vrolijk van het enthousiasme.

Tot slot

In de afgelopen jaren heb ik geregeld een stuk geschreven in Natuurbehoud. Dat heb ik met veel plezier gedaan. Ik ben blij met de fijne samenwerking die we met IVN hebben opgebouwd en ik hoop dat we die in de toekomst voortzetten. Of ik daar persoonlijk bij betrokken blijf weet ik nog niet. Op het moment dat ik dit schrijf zijn de gemeenteraadsverkiezingen net achter de rug en lopen de onderhandelingen om te komen tot een nieuw college van Burgemeester en Wethouders. Ik moet dus nog even afwachten hoe mijn toekomst eruit ziet. Hoe dan ook wens ik u alle goeds toe!

Erik de Vries,
Wethouder stedelijk beheer en natuur

‘de Klimaatjes’ voor alle kleuters van Helmond

Alle groepen 1 en 2 van de basisscholen in Helmond krijgen het educatieve programma ‘de Klimaatjes’ aangeboden van de gemeente Helmond. De scholen bezoeken de musical en ze krijgen de 10-delige boekenserie. De Klimaatjes zijn zeven dierenvrienden die de hoofdrol spelen in een prentenboekenserie. In deze boeken komen thema’s naar voren, zoals plasticsoep, het veranderende klimaat, duurzame energie en verspilling. Van deze boekenreeks is een vrolijke, interactieve en educatieve voorstelling gemaakt die nu naar alle kleuters van Helmond komt.

De initiatiefnemers en schrijvers van de Klimaatjes zijn in 2020 samen met Create Studios aan de slag gegaan om de avonturen van de Klimaatjes te verwerken tot voorstellingen voor scholen en theaters. Door middel van levensgrote theaterpoppen worden duurzaamheid, cultuur en onderwijs met elkaar verbonden.

De voorstelling maakt van april tot en met oktober een ‘theatertour’ naar Helmondse basisscholen, wijktheaters of buurthuizen. De boeken dienen als middel om de thema’s rondom duurzaamheid en de Global Goals te blijven bespreken in de klas. De boeken sluiten aan bij het thema van de Kinderboekenweek van oktober 2022 ‘Gi-ga-groen’, waar boeken rondom dieren en natuur centraal staan.

De wethouders Dortmans (Global Goals) en Harijgens (duurzaamheid) zijn blij met de musical: “De kiem van bewustwording over hoe we met elkaar en de planeet omgaan, wordt gelegd in de jonge jaren van het kind”, zegt Dortmans. “De voorstelling en de verhalen uit de boeken sluiten perfect aan bij de leefwereld van deze kinderen. Zij moeten leren hoe zij binnen afzienbare tijd in een nieuwe, duurzamere samenleving moeten functioneren.”

Wethouder Harijgens voegt toe: “Door de voorstelling voor alle scholen beschikbaar te maken, krijgt elke kleuter in Helmond de kans en gelegenheid om kennis te maken met het belangrijke onderwerp duurzaamheid, ook kinderen die er in hun dagelijks leven minder snel mee in contact komen. Dat is belangrijk; deze kinderen krijgen straks als volwassene immers volop te maken met de gevolgen van onder andere klimaatverandering. Bovendien gunnen we elke kleuter cultuurbeleving.”

CultuurContact, het bureau voor cultuurparticipatie voor onderwijs en zorg & welzijn, voert het programma de komende maanden samen met de scholen uit.

De kracht van vrijwilligerswerk: Jan van Bommel

Jan van Bommel is één van de enthousiaste vrijwilligers van Natuurplatform Helmond die zich al jaren met plezier inzet voor Helmond. In dit interview vragen we hem naar zijn drijfveren, tips en 'salaris' van al het vrijwilligerswerk dat hij doet.

1. *Wat voor vrijwilligerswerk doe jij?*

Ik doe vooral bestuurlijk vrijwilligerswerk. Bij het Natuurplatform ben ik penningmeester en voorzitter van de commissie Natuurmarkt. Daarnaast draag ik bij aan de organisatie van dit blad. Bij IVN Helmond (lid 2003) doe ik hand en span diensten als algemeen bestuurslid, daarnaast ben beheerder van de IVN website, ik ben lid van de werkgroep landschapsbeheer (organisatie van knotwerkzaamheden), ik ben gebiedsgids Stiphoutsebossen en tot slot ben ik coördinator van de Fotowerkgroep "Kiek Nauw", die ik 2013 opgericht heb.

2. *Wat is de allereerste vrijwilligerstaak die je ooit hebt gedaan en hoe ben je daarmee in aanraking gekomen?*

Begin 70tiger jaren kocht ik een appartement dat werd aangeboden door een woningbouwvereniging in Eindhoven, die stopte met de verhuur ervan. Als eigenaar werd ik door de makelaar uitgenodigd voor een ledenbijeenkomst ter oprichting van de VVE. Op die bijeenkomst zocht men naar potentiële bestuursleden. Ik gaf me op en na de eerste bestuursbijeenkomst werd ik naar voren geschoven om voorzitter te zijn van de club, dit heb ik vier jaar, tot mijn vertrek als eigenaar, gedaan.

Daarna volgden verschillende bestuursfuncties (meestal als voorzitter) in verschillende sportverenigingen. Een aantal jaren ben ik bestuurlijk betrokken geweest bij verschillende landelijke beroepsverenigingen.

3. *Welke talenten zet jij in voor het vrijwilligerswerk dat je doet?*

Mijn belangrijkste talent, hoor ik van anderen, is het stellen van kritische vragen over waar we naar toe willen en welke plannen erbij horen. In de zin van wat kan anders, welke acute problemen vragen om een structurele oplossing, welke vernieuwing kan ons verder brengen?

Mijn voorliefde gaat uit naar het bedenken van toekomstplannen door groot te denken en kleine stappen te maken. Al zeggen collega bestuurders wel eens dat ik te snel wil.

Ik vind samenwerking belangrijk op het niveau van maximaal gebruik maken van alle talenten in de groep.

Bestuurlijk ben ik slechts een doener als ik goed thuis ben in de materie waar aan gewerkt wordt, dit geldt bijvoorbeeld voor de Fotowerkgroep. In de meeste gevallen ben ik een generalist met ideeën.

4. *Wat is het 'salaris' dat jij krijgt voor het vrijwilligerswerk?*

Salaris? Daar moet eens goed over nadenken!

Projecten die slagen leveren veel voldoening op. Enkele voorbeelden. Het initiatief om de afdelingen van zuidoost brabant op een Facebook site te krijgen werd uiteindelijk een rustlaai, dat geeft voldoening.

Het samen optrekken met ander bestuurders en samen plannen te maken om meer leden te krijgen bij de club en dat blijkt ons te lukken dat geeft energie.

Onder een wandeling samen met Ad Adriaans na te denken over een mogelijkheid om de natuur een betere plaats te geven in het

contacten met overheid hebben geleid tot het oprichten van Het Natuurplatform Helmond. Daar zijn wij beiden trots op. Dus beloning? Als bestuurder wordt je altijd beloond als je in mogelijkheden denkt en die verzilvert.

5. *Wat is de leukste reactie die je van iemand hebt gehad op jouw vrijwilligerswerk?*

De leukste reactie die er voor mij er toe doet zijn die waarin op enigerlei wijze waardering uitspreekt voor het werk dat je doet, dat motiveert.

Een voorbeeld als iemand tegen je zegt: "Zonder jouw inzet zaten we hier nu niet" of "Je plan heeft gewerkt" of "Jan denk eens even mee" en tot slot de leukste nadat ik afscheid had genomen van een club de vraag: "Kun niet nog een jaartje terugkomen?"

6. *Wat voor mensen zou jij ook aanraden dit vrijwilligerswerk te doen? Voor wie is het ook een aanrader?*

Vrijwilligerswerk is voor iedereen anders. Een gemeenschappelijke deler is volgens mij dat je met enthousiasme eraan moet beginnen en vooral dit enthousiasme moet proberen vast te houden. Verlies je het enthousiasme dan kun je ook beter stoppen.

Ik kan iedereen vrijwilligerswerk aanraden die energie heeft voor een zaak waar hij/ zij zich voor inzet en niet het minst belangrijk, die graag met anderen ergens de schouders onder wil zetten.

7. *Welke tip heb je voor andere mensen die vrijwilligerswerk doen?*

Ik zelf vind het belangrijkste in het vrijwilligerswerk enthousiast zijn, in uitdagingen denken in plaats van problemen en bovenal bereid zijn om maximaal samen te werken.

Faunabeheer Golfbaan de Gulbergen; natuur en recreatie in balans.

aalscholvers

Golfbaan de Gulbergen is onderdeel van het ruim 300 HA grote landgoed Gulbergen dat nog volop in ontwikkeling is. Vooruitlopend daarop is 25 jaar geleden de golfbaan al aangelegd, deels op een voormalige vuilstortplaats en deels op de aangrenzende agrarische gronden.

Door de natuurlijke setting met de vele waterpartijen en een actief faunabeheer is een waar vogelreservaat ontstaan. Er vliegen daar meer vogels dan golfballen.

Op het terrein zijn ruim 90 nestkasten geplaatst voor met name spreeuwen, mezen, boomkruipers, mussen, valken en uilen.

Bijzonder was de komst van een tweetal ooievaarsparen die enkele jaren geleden hun vaste nestplaats vonden op het golfterrein. Een van die nesten bevindt zich vlakbij het terras van het restaurant. In de zomermaanden kunnen de activiteiten van deze mooie vogels dan van vlakbij worden waargenomen, hetgeen een bijzondere belevenis is.

Door de droge zomers van de afgelopen jaren werd de baan regelmatig beschadigd door kraaien en eksters op zoek naar emelten en engerlingen. Dit probleem is grotendeels opgelost door groepsgewijs ca 50 nestkasten te plaatsen voor spreeuwen. Met hun kleine spitse snabels verorberen de spreeuwen de emelten en engerlingen zonder de baan te beschadigen zodat de kraaien en eksters daar niet meer aan toe komen.

In de zomermaanden kunnen de grote populaties ganzen ook voor overlast zorgen. Door het opsporen van nesten (niet gemakkelijk) kunnen de eieren worden geprikt, zodat het kroost nog maar uit maximaal 3 nakomelingen bestaat. Indien de overlast dan toch nog te groot blijkt door grote groepen foeragerende ganzen uit

ijsvogelwand

de omgeving, wordt de hulp ingeroepen van Nuenens Wildbeheer. Verjaagacties in de avonden gedurende enkele dagen achtereen blijken dan zeer effectief.

Bijzondere aandacht is er voor de nestkasten voor torenvalken en uilen. Een van de nestkasten voor de torenvalken werd enkele jaren geleden gekraakt door een broedende Nijlgans. Door een dwarslat/spil te plaatsen in de vliegopening kon de logge Nijlgans niet meer landen in de nestkast en was het probleem verholpen. De nestkasten worden al jarenlang met succes bezet.

Minder succesvol bleken een vijftal bijzondere nestkasten voor uilen die waren vervaardigd door enkele vrijwilligers van de golfclub. Deze uitgeholde boomstammen bleken een zodanige natuurlijke uitstraling te hebben dat 4 daarvan werden bezet door hoornaars. De andere bleek aantrekkelijk voor een echtpaar kauwtjes.

Golfbaan de Gulbergen

Door de vele waterpartijen op de golfbaan en de rijke visstand kun je dagelijks genieten van de vele aalscholvers, zeker in de ochtenduren. En menig vroege golfer heeft ook al eens oog in oog gestaan met een vos.

Er leeft bij de faunabeheerders nog een ultieme wens, nl het terug krijgen van de ijsvogel. Enkele jaren geleden is daarvoor een speciale ijsvogelwand aangelegd, maar tot op heden nog zonder resultaat. De golfbaan grenst aan het Eindhovens kanaal waar de ijsvogel wel voorkomt. Wellicht is de biotoop daar toch nog aantrekkelijker.

Golfen op de Gulbergen is een ware natuurbelevens voor de golfer, die naast oog voor zijn bal ook oog heeft voor de natuur.

Leo van de Ven

Kruidenkrans maken

Hoe verwerk je kruiden op een creatieve manier in een bloemstuk? Birgit Davids laat zien dat je leuke combinaties kunt maken met kruiden. Ter inspiratie maakte zij een mooie kruidenkrans. Probeer het ook!

Dit heb je nodig:

- Strokrans 30 cm
- Wikkeldraad
- Krammetjes
- Groen band of repen van een donkere vuilniszak
- Diverse kruiden met takjes van ongeveer 8-10 cm (salie, munt, lavendel, rozemarijn, dille)

Werkwijze:

Stap 1:

Omwikkel de strokrans met groen band (of met repen van een donker grijze vuilniszak). Dit is nodig omdat de takjes bij het indrogen iets kleiner worden en daarna de krans misschien niet volledig bedekt is. De donkere ondergrond valt dan minder op dan het gele stro.

Stap 2:

Bevestig het klosjes wikkeldraad aan de krans.

Stap 3:

Knip de kruiden allemaal op ongeveer gelijke lengte en verdeel het in 4 gelijke porties (zodat je zeker weet dat er aan het eind ook nog een zelfde hoeveelheid materiaal is).

Stap 4:

Leg een rijtje takjes op de krans, met de topjes in de richting van de draairichting van de wijzers van de klok en wikkel een paar keer met het wikkeldraad over de onderzijde van de steeltjes.

Stap 5:

Leg nu een nieuwe laag takjes kruiden op de krans. Doe dit zo dat de topjes van de 2e laag de steeltjes en het wikkeldraad van de 1e laag bedekken. Wikkel dit weer stevig vast met het draad.

Stap 6:

Herhaal dit totdat je bijna bij het begin bent aangekomen.

Stap 7:

Knip de wikkeldraad af en zet deze aan de achterzijde vast met een kram.

Stap 8:

Vul het laatste stukje van de krans op met kruiden en zet dit vast met een kram. Controleer of er nog stukjes onbedekt zijn die opgevuld kunnen worden met een extra toefje kruiden.

Stap 9:

Zorg dat de krans niet alleen van de bovenzijde bedekt is, maar ook aan de binnenzijde en buitenzijde, want je kijkt bijna nooit recht van boven naar een krans.

Stap 10:

De krans is klaar om opgehangen te worden! Hang 'm aan de muur (met een leuk lint) of leg hem op een schaal.

Tekst en beeld: Birgit Davids

Bron: Groei en Bloei, <https://www.groei.nl/bloemschikken/voorbeelden/voorjaar/kruidenkrans-maken>

EEN DUURZAME SCHOOL VOOR EEN KANSRIJKE TOEKOMST

Klimaatjuf begeleidt basisscholen om de transitie te maken naar een duurzame school. Een school waar duurzaamheid in de genen gaat zitten, vanzelfsprekend wordt en bovenal toekomstbestendig en kansrijk is.

Vanuit de leefwereld van de kinderen en in samenwerking met leerkrachten, ouders/verzorgers en een duurzame community, gaan we aan de slag met:

- Het schoolgebouw
- Het schoolplein (groen-blauwe schoolpleinen)
- Het lesaanbod
- (interne) Processen
- Gedrag en visie

Klimaatjuf is een initiatief van Annelous Fleuren-Drijver uit Helmond

Klimaatjuf

Annelous Fleuren

06 – 13 114 606

info@klimaatjuf.nl

www.klimaatjuf.nl

Weekverslag Natuurtuin De Robbert - April 2022

Reeën

Achter de poort grazen twee reeën. In grauwgrijze wintervacht knabbelen ze aan het voorjaarsgroen. Ze blijven staan en verwachten dat ik voorbij fiets. Wanneer ik stop, verplaatsen ze zich een stukje richting het berkenbosje. Ik draag twee lange panlatten op mijn schouder en dat zal ze ook niet geruststellen. Voor ik bij het hangslot ben zijn ze helemaal verdwenen. Geluidloos als altijd.

Reiger met ochtendhumeur

Op de houten brug staat een Blauwe reiger met een lange koude nacht achter de rug en een flink ochtendhumeur. Ik kan verbazend dichtbij komen. Hij heeft gewoon geen zin om weg te vliegen. Ik loop terug naar de container, pak de camera en loop opnieuw naar de brug. De reiger staat er nog steeds en heeft nog steeds geen zin in de dag. Na een paar foto's val ik hem niet langer lastig en ga de molshopen op de paden plat harken.

Fazant

De fazant die we al de hele ochtend horen roepen laat zich nu ook zien. Net zo parmantig als anders wandelt hij van dekking naar dekking. Raar om te zien dat hij zijn lange staart kwijt is. Zou hij op het nippertje ontsnapt zijn aan een fazantenliefhebber? Een vechtpartij gehad met een concurrerende haan, of is het de rui?

Skelet

Wat verderop is een konijn meer dan zijn staart kwijtgeraakt. Aan de rand van een sloot zijn botjes en een schedel het enige wat overgebleven is. Ik weet niet hoeveel konijnen er in en rond de natuurtuin leven. Overal zijn graafsporen en hollen te vinden, maar dat zegt niet veel. Konijnen maken meerdere hollen en vooral in het voorjaar krabbelen ze op veel plekken de grond open.

Narcis

De Wilde narcis die vorige week nog langs het wandelpad bloeide is verdwenen. De bladeren staan er nog, maar de bloeistengel was blijkbaar te opvallend om te laten staan. Hopelijk heeft iemand hem een paar dagen in een vaasje gehad en is hij niet meteen weggesmeten.

Kansen en risico's

Veel plasjes zijn opgedroogd en het waterpeil in de oeverzones zakt snel. Juist daar ligt de meeste kikkerdril van de Bruine kikker. De kikkers nemen elk jaar een groot risico. Het warme water van de ondiepe oeverzones is ideaal voor een gezellige seksorgie en een snelle ontwikkeling van de eitjes. Maar als de ondiepe watertjes te snel droogvallen, is het gedaan met de nakomelingen.

Risicospreiding

Door het warme weer groeien de kikkervisjes hard en zullen snel rond gaan zwemmen. De meesten zullen op tijd open water bereiken. Aan de zonbeschenen noordkant van de grote poel is nu ook kikkerdril te zien. Iets later dan in de oeverzones waar het water eerder opwarmt. Zonder het te weten doen kikkers aan risicospreiding.

Meer natuurtuin-avonturen op www.derobbert.nl

Operatie Steenbreek in Brandevoort een succes

Op een zonnige zaterdag 12 maart 2022 liepen inwoners van Helmond in Brandevoort met kruiwagens, scheppen en plantjes heen en weer door de wijk. Vanuit een centraal punt organiseerde de gemeente Helmond Operatie Steenbreek voor het tweede jaar op rij. Wijkbewoners kwamen met kruiwagens, aanhangers, emmers, tassen vol met stenen en gingen met grond en plantjes weer terug. Tientallen nieuwe geveltuintjes zijn gerealiseerd en veel inwoners schreven zich meteen in voor de volgende editie in september 2022. Kortom, Operatie Steenbreek in Brandevoort was een succes met ruim 60-70 deelnemende gezinnen.

Cees Meijer

beeldhouwer

galerie
beeldentuin
workshops

WIJ ZIJN OPEN

Een Levende Tuin Begint Bij De Bodem

**onder het
maaiveld.**

De bodem is misschien wel het belangrijkste onderdeel van jouw tuin: goede grond zit namelijk vol met leven en dat is de basis van een levende tuin. Ruim een kwart van de biodiversiteit op aarde leeft in de grond. Met een rijk bodemleven kunnen planten en (fruit)bomen goed groeien en in de bodem vinden veel soorten vogels en andere diersoorten hun voedsel. En een levende bodem helpt om water vast te houden en af te voeren indien nodig. Wel zo handig in een tijd van droogte of extreme regenval.

Op veel plekken in Nederland gaat het niet goed met de bodem en bodemdieren. In een versteende tuin vind je namelijk weinig tot geen leven. En al helemaal niet onder de tegels. Terwijl in een groene tuin van alles leeft onder het maaiveld. En die bodemdieren zijn bijzonder nuttig ook voor ons als mens.

Leven in de bodem

Veel soorten bodemdieren zijn echte afvaleters, ze zoeken naar dode blaadjes op de grond. Ze brengen de bladeren en het compost in de bodem om het te verteren tot humus. Dit levert weer voedingsstoffen op voor planten en bomen. De humuslaag is ook een soort spons waardoor de bodem minder snel uitdroogt. In een levende tuin zorgen ijverige wormen voor beluchting van de bodem. De gangen die zij aanleggen werken als regenpijpjes waardoor het water nog dieper de grond in kan. Het riool wordt daarmee tijdens piekbuien minder belast. Met bodembedekkers of voldoende bladeren op de bodem heeft onkruid minder snel kans en blijft de bodem ook nog eens langer vochtig. Dat scheelt weer water geven en het is fijn voor de bodemdieren.

Een gezonde en levende tuin

In de herfst kun je nog steeds lekker buiten aan de slag. Kijk eens goed rond in jouw tuin. Zijn al die tegels wel echt nodig? Met meer groen in de tuin hebben veel soorten (bodem)dieren weer een plek om te leven. In het najaar kun je bladafval en afgestorven plantenresten gewoon laten liggen. Heel veel soorten dieren halen hier de hele winter voedsel uit of kiezen het als plekje voor hun winterslaap. Op een natuurlijke manier en helemaal gratis wordt met dank aan de bodemdieren gezorgd voor bemesting en verbetering van de bodem. Zo help je in eigen tuin mee aan het herstel van het bodemleven. Wil je meer weten, kijk dan op www.steenbreek.nl/onder-het-maaiveld-tuinbezitters.

Doe de tuinbodemcheck

Weet jij hoe gezond de bodem in jouw tuin is? Wat voor bodemdieren erin krioelen? Hoe snel het water wegloopt na een regenbui en of er genoeg goede bacteriën en schimmels inzitten? Pak een schep, meetlat en loep en ga aan de slag! Ga online mee op safari en krijg allerlei praktische tips hoe je de bodem in jouw tuin kunt verbeteren. Kijk op: www.ivn.nl/onder-het-maaiveld/tuinbodemcheck.

Voor altijd in prachtige natuur, tegen het dal van de Aa

Een natuurgraf is groen, duurzaam en voor eeuwig

Bij de oudste en meest natuurlijke manier van begraven gaat het graf helemaal op in de natuur. Zo maken we deel uit van de eeuwige kringloop van het bestaan. Bovendien staat de eeuwige grafrust ook garant voor eeuwige natuur.

Voor altijd natuur

Op Hoeve Ruth staat het belang van de natuur voorop. Alleen een boom-schijf van inlands hout met gegraveerde inscriptie markeert de plek van het graf. Zo belasten we het milieu niet met materialen die niet of moeilijk opgenomen worden. Het voormalige productiebos vormen we om tot een dynamisch bos met een ven. En de heide - zoals die daar vele jaren geleden ook groeide - brengen we weer terug. Door de grotere biodiversiteit is deze natuur straks beter in balans en aantrekkelijk voor nog meer verschillende flora en fauna.

Eenmalige kosten

Op Hoeve Ruth kennen we slechts eenmalige kosten. Daarmee laten we voor onze nabestaanden geen extra zorgen achter, maar wel een plek in de natuur om naar terug te keren. Reserveer deze plek al bij leven, dat maakt wensen kenbaar en ontzorgt onze naasten.

Welkom voor een wandeling. Informatiecentrum 't Veldhuys is dagelijks geopend van 13.00 tot 17.00 uur. Of maak een afspraak voor een rondleiding en oriënterend gesprek.

Landgoed Hoeve Ruth
natuurbegraafplaats

Hazeldonkseweg 24 | 5756 PA Vlierden [gemeente Deurne] | 0493 745474 | www.hoeveruth.nl | info@hoeveruth.nl

[facebook.com/natuurbegraafplaatshoeveruth](https://www.facebook.com/natuurbegraafplaatshoeveruth) [@instagram.com/natuurbegraafplaatshoeveruth](https://www.instagram.com/natuurbegraafplaatshoeveruth)

Kloosterweide 35, 5707 XW Helmond

Beste lezer, U heeft zojuist ons Magazine ingezien of misschien ook wel gelezen.

Het Magazine van het Natuurplatform Helmond is een uitgave van samenwerkende natuurorganisaties uit Helmond. De leden zijn

Groei&Bloei afd. Helmond
IVN-Helmond
KNNV-afd Helmond
Imkersvereniging Helmond e.o.
WBD De Helm
Stadslandbouw Brandevoort
Stg Landschapspark Kloostereind

Wij vinden het belangrijk dat het Helmondse publiek het Natuurplatform kent en hopelijk ook waardeert. Daarom brengen we o. a. dit blad twee keer per jaar uit.

Heeft u vragen of opmerkingen?

Wij ontvangen uw reactie graag op info@natuurplatformhelmond.nl

STICHTING
STADSLANDBOUW
BRANDEVVOORT

Instituut voor natuureducatie
en duurzaamheid

Inkijkexemplaar

Lees dit magazine met plezier, maar leg het hier weer terug of deel het in ieder geval met iemand anders voor zoveel mogelijk natuur-leesplezier!